

OPALESCENS ÜVEG-MOZAIK.

Készítette Roth Miksa.

### OPALESCENS ÜVEG-MOZAIKOK.

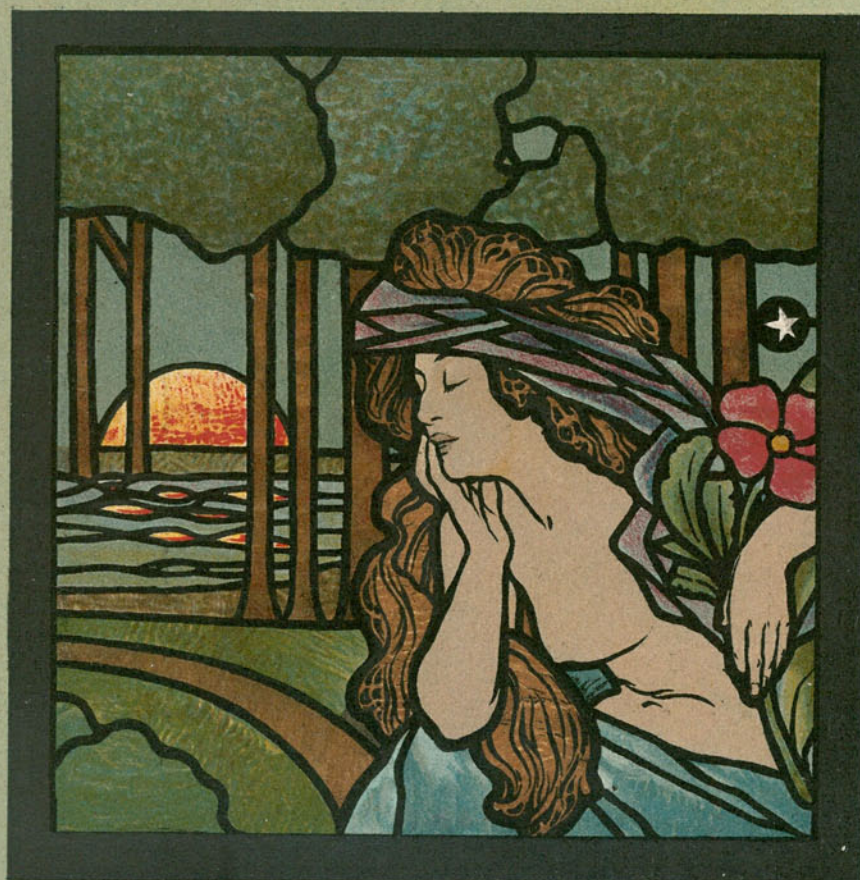
Az üvegfestészetet a mindennapi élet szükséglete teremtette, mert régen még nem voltak képesek oly nagyságú üvegeket előállítani, hogy azokkal bárcsak kis méretű ablakokat egy darabban bevághattak volna. A kényszerűség indította a középkor üvegeseit arra, hogy a kis üveg-darabokat ólomhuzalokkal összefűzzék, a melylyel azután ablakaikat beüvegezheték. Ezeknek a kis üveg-daraboknak összeillesztésénél még nem voltak tekintettel sem a formára, sem a rajzra, hanem csakis úgy rakták össze, amint azok az üveghutából kikerültek.

Későbbben, amidőn már színes üvegeket is tudtak előállítani, a rajzra is kiterjesztették figyelmüket és az egyes üvegdarabokat a színre és a rajzra való tekintettel, ólomhuzalok segélyével úgy fűzték egymáshoz, hogy azok szép mintákat képezzenek.

A X-ik század elején, az üvegre beégethető fekete kontur-festéket találták fel, a mely lehetővé tette a finomabb formáknak üvegre való festését. Ezentúl az üvegfestészet helyes irányban haladva s rendeltetésének mindig megfelelő, óriási lépésekkel haladt s a XVI-ik században elérte fénykorát, tehát a X-ik és XVI-ik század közötti időből erednek az üvegfestészet igazi mesterművei, melyek ma is a maguk egyszerűségében, de művészi tökéletességükkel bámulatba ejtik a nézőt.

Ez időtől kezdve az üvegfestészet hanyatlásnak indult és feltarthatatlanul hanyatlott, a XVII-ik század végéig, a midőn teljesen feledésbe ment.

E hanyatlásnak okát abban találjuk, hogy az üvegfestők nem érték be az elért sikereikkel s az akkor oly nagy virágzásban levő olajfestészettel akartak versenyezni. Az összefűző ólmokat, a mennyire csak lehetett, kikerülték, a helyett, hogy úgy mint a régi mesterek tették, azokat felhasználták volna a festmények erőteljes konturjai gyanánt. Ebben az időszakban az üvegfestő munkája megoszlott, a mennyiben a szükséges tervezeteket és rajzokat festőművész tervezte,



OPADESCENS ÜVEGMOZAIKOK.

Készítette Roth Miksa.



M. N. MUZEUM  
KÖNYV-  
TARA





OPADESCENS ÜVEG-MOZAIK.  
Készítette Roth Miksa.

úgy, hogy az üvegfestőnek csak a technikai kidolgozás maradt. Habár ez a körülmény az üvegfestészetnek technikai fejlődését előre mozdította, mégis az üvegfestő művészetét leszállította a mesterség fokára.

Mindezekből azt látjuk, hogy az üvegfestészet hanyatlása ott veszi kezdetét, a midőn azt elvonták eredeti rendeltetésétől. Mert a jó üvegfestménynek mindig és mindenhol egyszerű vonalakban tiszta színezéssel kell megalkotva lennie, minden képszerű és plasztikus

Magyar Iparművészet.

hatás kerülendő, hanem inkább szőnyegszerű, vagy mozaikszerű hatásra kell törekedni.

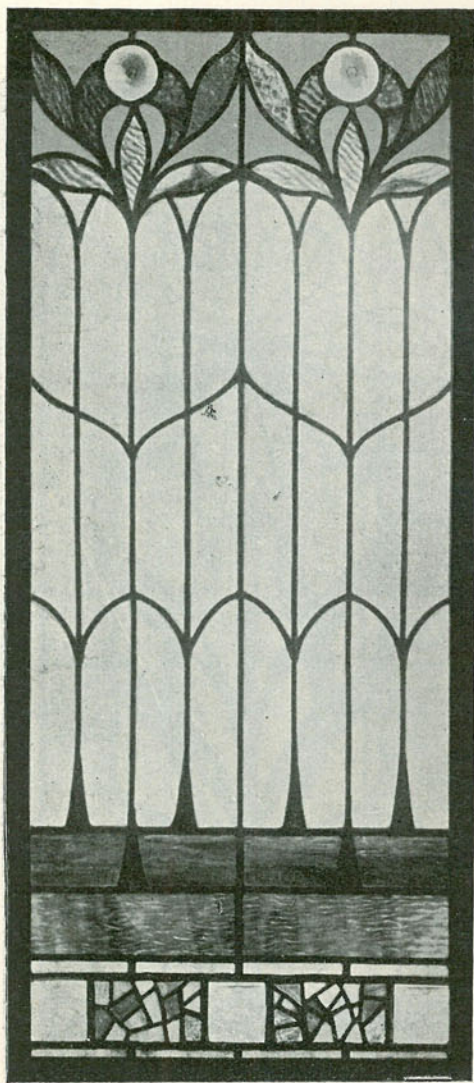
Ebből a szempontból kiindulva, örömmel üdvözölhetjük az újabb irányú ornamentikát, mely kitűnően alkalmazható az üvegfestészetre. Hozzájárul ehhez még az a kedvező körülmény, hogy az amerikaiak egy egészen új üveganyaggal, az úgynevezett opalescens üveggel leptek meg bennünket, mely üveganyag segítségével egészen új, az üvegfestészet-



OPADESCENS ÜVEG-MOZAIK.  
Készítette Roth Miksa.

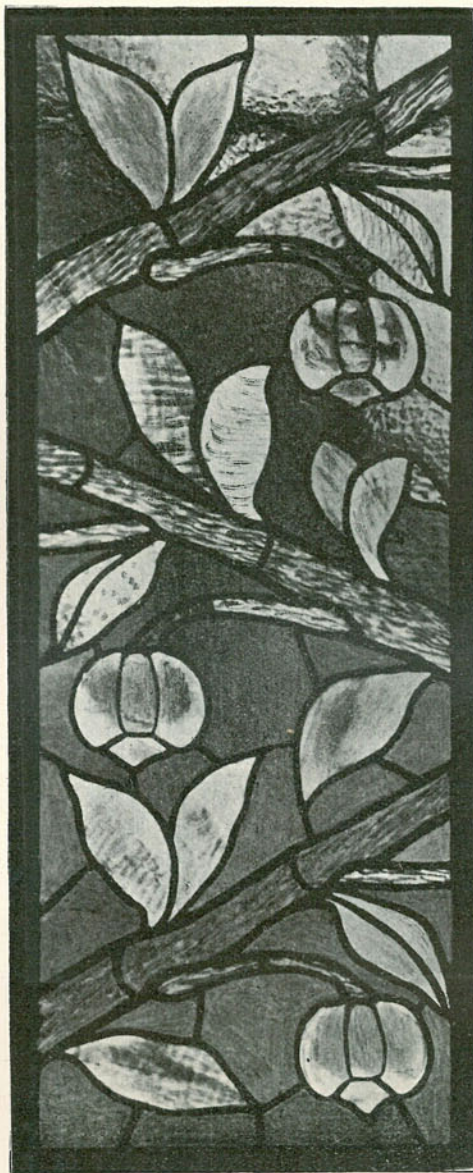
ben eddig ismeretlen hatásokat érhetünk el.

Az eddig előállított mozaikszerű üvegmunkákat nem tudtuk a felhasznált színes üvegek rikító és egymással tökéletesen soha össze nem illeszhető színek különbözőzetei miatt, teljesen összhangzó lágy hatású üvegfestményekké összeállítani. A XIV., XV-ik század üvegfestői, kik a nyers üveganyagot is maguk



OPALESCENS ÜVEG-MOZAIK.

Készítette Roth Miksa.



OPALESCENS ÜVEG-MOZAIK.

Készítette Roth Miksa.

készítették, az üvegyártás véletlenségeiből előállott árnyalatokat és színekülönbözeteket finom érzékkel kiválasztották és azokat ügyesen felhasználták festményeikhez s így igen kellemes és nyugodt színhatást értek el. Ma pedig, miután az üvegfestészet legtöbb esetben

gyárszerűleg gyakoroltatik, erre a körülményre már nem igen figyelnek, hanem egy egyszerű munkásra bizzák ezt, tehát oly emberre, a kiben nincs meg a kellő művészi érzék.

Az amerikaiak által újabban gyártott opalescens üveglemezek egész átalakulást jelentenek az üvegfestészet tehnikája terén. Ezt az anyagot rendkívüli leleményességgel készítik úgy, hogy az egyes üvegdarabok a legfinomabb és leggazdagabb színárnyalatokkal bírnak. Felületük sima, recézett, szemcsés vagy hullámos. Ez által az üvegeken átszűrődő világosság igen változatos s e mellett sajátos misztikus fényhatással bír. Vannak ezen kívül kagylószerűen öntött üvegek, a mint azt a színes mellékletünk alsó ábráján látjuk, a melynek kagylója, különböző színű üveganyagok egymásba való folyása által önmagából képződött.

Sajátos briliáns hatást érhetünk el úgy is, ha két különböző színű üveglemezt egymásra teszünk s így mindkét lemez színe együttesen hat. Ilyképpen előállíthatók mindama színek, tónusok és árnyalatok, melyek a festőművésznek palettáján rendelkezésre állnak.

De valamint a festőművész palettájából csakis hivatott igazi művészi lélek bír biztos ecsetvonásokkal és színkeveréssel művészi becsű alkotásokat teremteni, úgy ezekből az opalescens üvegekből is csak hivatott kéz képes valóban becses üvegfestményeket előállítani.

Ez az, ami örömmel tölthet el bennünket, mivel a közönséges kézművességig súlyedt üvegfestészetet ismét látjuk felemelkedni arra a színvonalra, a mely azt megilleti. Így tehát meg lesz az is, hogy a hivatott üvegfestők ismét tüzetesebben fognak foglalkozni az üveg-anyagok tanulmányozásával, mert be fogják látni, hogy csakis ezen az alapon képesek művészi becsű munkákat készíteni.

*Roth Miksa.*



ANGOL SZÉK.

A kereskedelmi muzeum kiállításából.